

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร
กับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

เปรมปรีดี หนูวิเศษ

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2549

ISBN 974-502-813-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคณานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคณานิพนธ์ ได้พิจารณา
คณานิพนธ์ของ เปรมปริดี หมิวเศษ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคณานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคณานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
..... กรรมการ
(ดร. เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
..... กรรมการ
(ดร. เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานพ แจ่มกระจ่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับคณานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคณานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 21 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

คุณุณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ. ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของคุณุณิพนธ์ และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณ ดร. เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม ผศ. ดร. เสรี ชัดเข้ม และรศ. ดร. ม.ร.ว.สุมพร สุทธานิช คณะกรรมการควบคุมคุณุณิพนธ์ที่ให้ความกรุณาชี้แนะ ให้คำแนะนำเพิ่มเติม และให้การดูแล คุณุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สุชาดา กรเพชรปรางค์ ผศ. ดร.เสรี ชัดเข้ม อาจารย์มะลิวรรณ โคตรศรี และอาจารย์ภาควิชาวิจัย และวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำการใช้โปรแกรม LISREL พร้อมทั้งการแปลผลการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ดังปรากฏชื่อในคุณุณิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน

ผู้ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการทำคุณุณิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง คุณพ่อธีรวัฒน์ คุณแม่ละมุน และขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอกทุกคน เพื่อนร่วมงานทุกท่าน ขอมอบให้กับคุณธัญญธร (ภรรยา) พร้อมน้องปลื้ม น้องปิ่น (ลูกสาว) ผู้วิจัยรู้สึกถึงความอบอุ่นและซาบซึ้ง ขอให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนประสบแต่ความสุขตลอดไป

เปรมปรีดิ์ หมูวิเศษ

46820105: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์/ ประสิทธิภาพโรงเรียน/ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

เปรมปรีดี หมูวิเศษ: รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE COMPONENTS OF ADMINISTRATORS AND PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL EFFECTIVENESS)

อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพนิพนธ์: สติธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ก.ด., เสรี ชัดเข้ม, ก.ด., ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์, ก.ด. 210 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-813-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำลองรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้แนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ของโกลแมน, โบยาทซิส และแมคกี (Goleman, Boyatzis, & McKee, 2002) แนวคิดทักษะการบริหารงานของเคทซ์ (Katz, 1955) และประสิทธิภาพองค์การจากแนวความคิดของคาเมรอน (Cameron, 1984) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 413 คนจาก 104 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรแฝง 6 ตัว ได้แก่ตัวแปรองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ 4 ตัวแปรคือ ความตระหนักในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักในสังคม และการจัดการความสัมพันธ์ตัวแปรทักษะการบริหาร และ ตัวแปรประสิทธิภาพโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และการใช้โปรแกรม LISREL 8.50 ในการพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ปรับเป็นแบบประหยัคมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 94.61 df เท่ากับ 126 ค่า p เท่ากับ 0.98 ค่า GFI เท่ากับ 0.98 ค่า AGFI เท่ากับ 0.95 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.0 ค่า CFI = 1.00 ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบประหยัคที่พัฒนาขึ้นอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 56 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทักษะการบริหาร ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อประสิทธิภาพโรงเรียนได้แก่ ได้แก่ ความตระหนักในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักในสังคม และการจัดการความสัมพันธ์

46820105: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: EMOTIONAL INTELLIGENCE/ SCHOOL EFFECTIVENESS/ CAUSAL RELATONSHIP MODEL

PREMPRI MUVISATE: CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE COMPONENTS OF ADMINISTRATORS AND PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL EFFECTIVENESS. DISSERTATION ADVISORS: SITIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., CHAREANWITT SOMPONGTRUM, Ph.D., SEREE CHADCHAM, Ph.D., M.R. SOMPORN SUDHASANI, Ph.D. 210 P: 2006. ISBN 974-502-813-4

The research purposes were to develop and validate a causal relationship model between emotional intelligence components of administrators and private vocational schools effectiveness, based on the concept of emotional intelligence (Goleman, Boyatzis and McKee, 2002), management skill (Katz, 1955) and school effectiveness (Cameron, 1984). The sample derived by means of simple random sampling, consisted of 413 administrators in 104 private vocational schools. Six latent variables which were emotional intelligence, self-awareness, self-management, social-awareness, and relationship management, management skill and school effectiveness were used in the study. The research instrument was a set of questionnaires. Data were analyzed by descriptive statistics, using SPSS. LISREL 8.50 was used to develop and validate the causal relationship model.

Results indicated that the causal relationship model between emotional intelligence components of administrators and private vocational school effectiveness was developed by which Goodness of fit measures were at: $\chi^2 = 94.61$, $df = 126$, $p = 0.98$, $GFI = 0.98$, $RMSEA = 0.0$, $CFI = 1.00$. The variables in the adjusted model accounted for 56 percent of variance in private vocational school effectiveness. Variable with statistical significance that had a direct effect on school effectiveness was the management skill and variables with statistical significance that had an indirect effect on school effectiveness were self-awareness, self management, social-awareness, and relationship management.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและสาเหตุของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย	6
กรอบความคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
การบริหารการศึกษาเอกชนและ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	18
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์	25
ทักษะการบริหาร โรงเรียน	43
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กร.....	51
ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผลองค์กร	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	81
โมเดลเชิงสาเหตุ	88
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	92
ขั้นตอนการวิจัย	93
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	97
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	98
การแปลความหมายคะแนน	98
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4 ผลการวิจัย	102
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน.....	104
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย	
รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของ	
ผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	108
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงของ	
รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของ	
ผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	111
ตอนที่ 4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง	
องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียน	
อาชีวศึกษาเอกชน.....	116
5 สรุปและอภิปรายผล	128
สรุปผลการวิจัย.....	128
อภิปรายผลการวิจัย.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	146
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	146
บรรณานุกรม	148
ภาคผนวก	159
ภาคผนวก ก.....	160
ภาคผนวก ข.....	174
ภาคผนวก ค.....	180
ประวัติย่อของผู้วิจัย	210

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์.....	39
2	คะแนนความเชื่อมั่นตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถาม	41
3	สรุปตัวแปรที่ศึกษา	76
4	จำนวนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแบ่งออกตามภาค	93
5	การสุ่มเลือกโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแบ่งตามภาค.....	93
6	คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง (N = 413 คน).....	105
7	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความโค้งและค่าความเบ้ของตัวแปร ที่ใช้ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	106
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	109
9	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตาม สมมติฐานการวิจัย.....	119
10	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ปรับ เป็นรูปแบบประหยัด.....	125

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบความคิดการวิจัย	8
2	แบบจำลองสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน	9
3	ระบบโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของเซงเก้	47
4	ระดับกระบวนการบริหารภายในองค์กร	48
5	รูปแบบเชิงระบบของโรงเรียน	50
6	ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมส่วนบุคคล	63
7	กรอบทฤษฎีแสดงความเกี่ยวภายในองค์กร	66
8	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามสมมติฐานการวิจัย	80
9	แบบจำลองการวัดตัวแปรความตระหนักในตนเอง	111
10	แบบจำลองการวัดตัวแปรการจัดการตนเอง	112
11	แบบจำลองการวัดตัวแปรความตระหนักในสังคม	113
12	แบบจำลองการวัดตัวแปรการจัดการความสัมพันธ์	114
13	แบบจำลองการวัดตัวแปร ทักษะการบริหาร	115
14	แบบจำลองการวัดตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียน	115
15	การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบความฉลาด ทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามสมมติฐาน การวิจัย	117
16	ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียน	123